

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 3.4.2002
KOM(2002) 166 lopullinen

2002/0079 (CNS)

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

**työturvallisuus- ja työterveyslainsäädännön soveltamisesta itsenäisiin
ammattiharjoittajiin**

(komission esittämä)

PERUSTELUT

I JOHDANTO

Komissio on kiinnostunut tästä asiasta, koska työturvallisuutta ja työterveyttä koskevat yhteisön direktiivit eivät pääsääntöisesti kata työntekijöitä, jotka harjoittavat ammatillista toimintaansa muuten kuin työsuhteessa työnantajaan tai yleisesti ottaen kaikkinaisen työsuhteen ulkopuolella ja olematta muiden henkilöiden alaisuudessa.

Itsenäisillä ammatinharjoittajilla on kuitenkin usein työssään samat turvallisuus- ja terveystriskit kuin palkatuilla työntekijöillä. Tämän vuoksi asiasta olisi syytä tehdä yhteisöaloite.

Työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyttä koskevan yhteisön ohjelman (1996–2000)¹ toimesta 8 todetaan seuraavaa: ”tutkitaan tarve tehdä ehdotus neuvoston suositukseksi, joka koskee vapaiden ammatinharjoittajien työturvallisuutta ja työterveyttä”. Komissio arvioi, että perustamissopimuksen 137 artiklaan (entiseen 118 artiklaan) perustuvan yhteisön lainsäädännön soveltamisalaan kuulumattomien itsenäisten ammatinharjoittajien alinomaan kasvava lukumäärä pakottaa tarkastelemaan syvällisesti Euroopan unionin tilannetta ja unionin tällä alalla käytettävissä olevia toimintavälineitä.

Euroopan komission yksiköt alkoivat jo vuonna 1996 pohtia ja tarkastella itsenäisten ammatinharjoittajien työturvallisuuden ja työterveyden suojeluun liittyvää tilannetta Euroopan unionissa. Tämän analyysin tulokset osoittavat, että ne alat, joille itsenäiset ammatinharjoittajat ovat keskittyneet, ovat usein erityisen riskialttiita (liikenne, maatalous, rakentaminen, kalastus). Yhteisön lainsäädännön kattavuus on rajallista, ja jäsenvaltioiden lainsäädäntö tällä alalla on huomattavan epäyhtenäistä.

Työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antava komitea perusti tässä yhteydessä vuonna 1997 itsenäisiä ammatinharjoittajia käsittelevän työryhmän, jonka tehtävänä on ”valmistella neuvoa-antavan komitean lausunto mahdollisista yhteisön toimista niihin tarpeisiin ja ongelmiin vastaamiseksi, joita voi aiheutua terveyttä ja turvallisuutta koskevien yhteisön toimenpiteiden ulottamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin”.

Työryhmän toiminnan aikana komissio pyysi Bilbaon virastoa keräämään jäsenvaltioilta tietoja saadakseen käsityksen itsenäisten ammatinharjoittajien tilanteesta kaikissa jäsenvaltioissa. Pyrkimyksenä oli määrittää, oliko työturvallisuutta ja työterveyttä koskevista direktiiveistä johdettu lainsäädäntö ulotettu koskemaan itsenäisiä ammatinharjoittajia ja millä edellytyksin. Täydentääkseen tietojaan komissio pyysi seuraavaksi Bilbaon virastoa toimittamaan jäsenvaltioittain tiedot itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevista juridisista ja käytännön näkökohdista.

Yleisesti on korostettava, että Euroopan sosiaalisessa toimintaohjelmassa,² sellaisena kuin Nizzan Eurooppa-neuvosto³ sen hyväksyi, komissiota pyydetään kehittämään

¹ KOM(95) 282 lopullinen, EYVL C 262, 7.10.1995, s. 18.

² KOM(2000) 379 lopullinen, 28.6.2000.

vuonna 2002 työterveyttä ja -turvallisuutta koskeva yhteisön strategia. Tarkoituksena on tukea tavoitteeksi otettua työympäristön muutosten ennakoitua ja hyödyntämistä luomalla uusi tasapaino joustavuuden ja turvallisuuden välille. Lisäksi talous- ja sosiaalikomitea ehdottaa yhteisön yleisistä työterveys- ja työturvallisuusalan puitteista antamassaan lausunnossa,⁴ että on järjestelmällisesti kehitettävä itsenäisten ammatinharjoittajien työsuojeluun liittyvää tiedottamista, valveuttamista, vertailuanalyysejä ja tutkimusta.

II ITSENÄISTEN AMMATINHARJOITTAJIEN TYÖTURVALLISUUDEN JA TYÖTERVEYDEN SUOJELU JÄSENVALTIOISSA

Niiden tietojen perusteella, jotka Bilbaon virasto on kerännyt itsenäisten ammatinharjoittajien työturvallisuuden ja työterveyden suojelun nykytilanteesta jäsenvaltioissa,⁵ on voitu tehdä seuraavat päätelmät:

- Jotkin jäsenvaltiot ovat laajentaneet työturvallisuuden ja työterveyden suojelua koskevan lainsäädännön koskemaan itsenäisiä ammatinharjoittajia. Näin on asianlaita Portugalissa ja Irlannissa, joissa työturvallisuus- ja työterveyslainsäädäntöä sovelletaan erotuksetta palkattuihin työntekijöihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin, sekä vähäisemmässä määrin Tanskassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Ruotsissa.
- Muiden jäsenvaltioiden työturvallisuus- ja työterveyslainsäädäntöä ei sovelleta itsenäisiin ammatinharjoittajiin. Lainsäädäntö kuitenkin kattaa itsenäiset ammatinharjoittajat tietyiltä osin (esimerkiksi työterveyttä koskevat säännökset) tai tietyissä olosuhteissa (esimerkiksi silloin, kun itsenäiset ammatinharjoittajat työskentelevät rakennustyömaalla tai kun on kyse alihankinnasta), ja itsenäisten ammatinharjoittajien on tällöin noudatettava lainsäädännön asiaankuuluvia säännöksiä.

III ITSENÄISTEN AMMATINHARJOITTAJIEN TYÖTURVALLISUUDEN JA TYÖTERVEYDEN SUOJELU YHTEISÖN TASOLLA

Toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä annetun puitedirektiivin 89/391/ETY⁶ 3 artiklassa määritellään työntekijä henkilöksi, jonka työnantaja on palkannut. Tämä määritelmä koskee kaikkia puitedirektiivin nojalla annettuja erityisdirektiivejä.

Kaksi 137 artiklaan (ent. 118 artiklaan) perustuvaa direktiiviä on kuitenkin syytä mainita erityisesti:

- Turvallisuutta ja terveyttä koskevien vähimmäisvaatimusten täytäntöönpanosta tilapäisillä tai liikkuvilla rakennustyömailla annettu direktiivi 92/57/ETY,⁷ jossa otetaan huomioon rakennustyömaalla työhön osallistuvat itsenäiset

³ Nizzassa 7.–9.12.2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto, puheenjohtajan päätelmät, liite I.

⁴ EYVL C 51, 23.2.2000, s. 33

⁵ Ks. liitteenä oleva tiivistelmä itsenäisten ammatinharjoittajien työturvallisuuden ja työterveyden suojelun nykytilanteesta jäsenvaltioissa.

⁶ EYVL L 183, 29.6.1989, s. 1.

⁷ EYVL L 245, 26.8.1992, s. 6.

ammattinharjoittajat, jos heidän harjoittamansa toiminta voi aiheuttaa vaaran samalla rakennustyömaalla työskenteleville palkatuille työntekijöille. (Direktiivissä ei näin ollen pyritä varsinaisesti varmistamaan itsenäisten ammattinharjoittajien turvallisuutta vaan saamaan heidän toimintansa tiettyjen sääntöjen alaiseksi, jotta voidaan rajoittaa tai vähentää niitä riskejä, joille he saattavat altistaa muut työntekijät.)

ja

- Terveydelle ja turvallisuudelle asetettavista vähimmäisvaatimuksista aluksilla tapahtuvan sairaanhoidon parantamiseksi annettu direktiivi 92/29/ETY,⁸ joka ei ole direktiivissä 89/391/ETY tarkoitettu erityisdirektiivi ja jossa työntekijän määritelmä on erittäin laaja kattaen myös itsenäiset ammattinharjoittajat. Tätäkään direktiiviä ei kuitenkaan sovelleta yksinomaisesti itsenäisiin ammattinharjoittajiin. Mitä edellä esitettiin direktiivistä 92/57/ETY, koskee soveltuvin osin myös direktiiviä 92/59/ETY, eli itsenäisten ammattinharjoittajien suojeleminen on toissijaista palkattujen työntekijöiden suojelemaan nähden.

On lisäksi mainittava, että työntekijöiden käyttämistä työvälineistä korkealla tehtävässä tilapäisessä työssä annetun direktiivin 2001/45/EY⁹ yhdessä johdanto-osan kappaleessa viitataan itsenäisiin ammattinharjoittajiin muistuttamalla, että he voivat työvälineitä käyttäessään vaikuttaa työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen.

IV YHTEISÖN TOIMIEN VÄLTTÄMÄTTÖMYYS

Vaikka suurinta osaa työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojelemaan koskevasta yhteisön säännöstöstä ei sovelleta itsenäisiin ammattinharjoittajiin, heillä on kuitenkin työssään usein samat terveys- ja turvallisuusriskit kuin palkatuilla työntekijöillä.

Lisäksi suurin osa itsenäisistä ammattinharjoittajista työskentelee nimenomaan erityisen riskialttiina pidetyillä aloilla – maataloudessa, kalastuksessa, rakennusalalla, liikenteessä ja palvelualalla. Tuoreimmat tilastotiedot osoittavat, että vaikka itsenäisille ammattinharjoittajille sattuu keskimääräistä vähemmän tapaturmia, heille sattuu kuolemaan johtavia tapaturmia selvästi keskimääräistä enemmän.¹⁰

Neuvoa-antava komitea antoi toukokuussa 1999 myönteisen lausunnon komission yksikköjen ehdottamasta luonnoksesta neuvoston suositukseksi ja tunnusti, että on välttämätöntä tehdä yhteisöaloite itsenäisten ammattinharjoittajien työturvallisuuden ja työterveyden suojelemaan alalla.

Työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antava komitea totesi lausunnossaan, että itsenäisten ammattinharjoittajien lukumäärän kasvu useissa jäsenvaltioissa on myös osa laajempaa työllisyyden rakennekehitystä yritysten pienentäessä kokoaan ja antaessa useita tehtäviä alihankintana erittäin pienille yrityksille ja itsenäisille ammattinharjoittajille. Tästä syntyy uusia yhteistyöongelmia

⁸ EYVL L 113, 30.4.1992, s. 19.

⁹ EYVL L 195, 19.7.2001, s. 46.

¹⁰ Eurostat – Statistics in Focus: Population and social conditions, 16/2001 ”Accidents at work in the EU 1998–1999” ja 17/2001 ”Work-related health problems in the EU 1998–1999”.

pienien yritysten välillä, kun erittäin pienien yritysten on pyrittävä pitämään yllä kunnollista työturvallisuuskulttuuria.

Amsterdamin sopimuksen voimaantulon takia yhteisön tason työmarkkinaosapuolia kuultiin ensin maaliskuussa 2000 ja toisessa vaiheessa heinäkuussa 2001 perustamissopimuksen 138 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti siitä, onko tällä alalla tarpeen tehdä aloite. Työmarkkinaosapuolet kannattavat lähes yksimielisesti ei-sitovaa yhteisön tason välinettä, joka käsittää muun muassa tiedotukseen, valistukseen, koulutukseen, terveydentilan lääketieteelliseen seurantaan ja ennaltaehkäisyyn liittyvät näkökohdat.

Koska perustamissopimuksen 137 artiklassa mainitaan ainoastaan direktiivit artiklassa käsiteltävän alan lainsäädäntövälineinä, tämän suositusehdotuksen perustaksi esitetään perustamissopimuksen 308 artiklaa.

Yhteisön toiminta tällä alalla on itse asiassa mahdollista, jos käytetään perustamissopimuksen 308 artiklaa, jonka mukaan on mahdollista antaa säännöksiä, jotka ovat tarpeen yhteisön tavoitteen saavuttamiseksi yhteismarkkinoiden toiminnassa. Tässä nimenomaisessa tapauksessa on selvää, että itsenäisten ammatinharjoittajien turvallisuuden ja terveyden suojeleminen edistää yhteisön tavoitteen saavuttamista varmistamalla korkean suojeleminen tason tällä alalla.

Koska useimmissa jäsenvaltioissa itsenäisten ammatinharjoittajien työturvallisuutta ja työterveyttä ei ole suojattu lainsäädännön avulla, suojeleminen taso Euroopan unionissa on erittäin epäyhtenäinen.

Kun otetaan huomioon toissijaisuusperiaate, yhteisön ja jäsenvaltioiden lainsäädännön puutteet tällä alalla osoittavat, että yhteisön toiminta on tarpeen, jotta itsenäisille ammatinharjoittajille voidaan taata vähimmäissuoja ammatinharjoittamisessa ilmenevien riskien varalta. Komissio haluaa alkuvaiheessa jättää jäsenvaltioiden harkintaan toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet vapaaehtoisesti tämän neuvoston suositusehdotuksen pohjalta ja tarvittaessa vasta sitten, kun toimenpiteitä on sovellettu jonkin aikaa ja asiasta on tehty arviointi, edetä sitovaan lainsäädäntövälineeseen.

Sikäli kuin jotkin jäsenvaltiot ovat jo toteuttaneet toimia itsenäisten ammatinharjoittajien osalta, ehdotettua aloitetta voidaan joka tapauksessa pitää perusteltuna, ja siinä otetaan huomioon suhteellisuusperiaate. Ne jäsenvaltiot, jotka eivät ole vielä toteuttaneet toimia itsenäisten ammatinharjoittajien työturvallisuuden ja työterveyden suojeleminen alalla, voivat ehkä hyötyä niistä erittäin myönteisistä tuloksista, joita on saatu tämän alan säännösten täytäntöönpanosta.

Liite

Työturvallisuutta ja työterveyttä koskevan kansallisen lainsäädännön soveltaminen

1. SOVELLETAAN MYÖS ITSENÄISIIN AMMATINHARJOITTAJIIN

PORTUGALI: Itsenäiset ammatinharjoittajat kuuluvat lainsäädännön soveltamisalaan. Lainsäädäntöä sovelletaan erotuksetta työntekijöihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

IRLANTI: Työturvallisuus- ja työterveyslainsäädäntöä sovelletaan itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA: Vuoden 1974 *Health and Safety Act* -säädöksen perussäännöksissä ja vuoden 1992 *Workplace (Health, Safety and Welfare) Regulations* -säädöksissä ”työ” on määritelty niin palkatun työntekijän kuin itsenäisen ammatinharjoittajan suorittamaksi työksi. Vuoden 1974 *Health and Safety Act* -säädöksessä annetaan myös itsenäisille ammatinharjoittajille tiettyjä velvoitteita. Näin tehdään myös *Management of Health and Safety Regulations* -säädöksissä, joissa heille säädetään velvoite toteuttaa riskien arviointia.

Myös vuoden 1992 *Work Equipment Regulations* -säädöksiä sovelletaan nimenomaisesti myös itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

Health and Safety (Working on Display Screen Equipment) Regulations -säädöksissä ulotetaan jotkin direktiivin 90/270/ETY säännökset koskemaan myös itsenäisiä ammatinharjoittajia, vaikkakin näille myönnetty suoja ei olekaan yhtä laaja-alaista kuin palkatuille työntekijöille myönnettävä.

Sitä vastoin *Regulations on Manual Handling of loads and Personal Protective Equipment* -säädöksiä ei sovelleta itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

TANSKA: Työturvallisuus- ja työterveyslainsäädäntöä (§ 2 *arbejdsmiljøloven*) sovelletaan kaikkeen työnantajalle suoritettuun työhön.

Sellaisissa perusteissa, joissa ei puututa työntekijä-käsitteeseen, ei myöskään jätetä itsenäisiä ammatinharjoittajia lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Näin ollen useilla työturvallisuus- ja työterveyslainsäädännön säännöksillä on merkitystä ainoastaan työnantajan ja työntekijän välisessä vakiintuneessa suhteessa, esimerkiksi tiedotuksen, ohjauksen ja koulutuksen alalla.

Itsenäisiin ammatinharjoittajiin sovellettavissa olevia sääntöjä on siten luonnostaan vähemmän kuin palkattuihin työntekijöihin sovellettavia sääntöjä. Ne ovat työturvallisuus- ja työterveyslainsäädännön yleisiä periaatteita, työvälineiden käyttöä tai työnteon järjestämistä ja suorittamista koskevia sääntöjä.

RUOTSI: Työympäristöä koskevaa lainsäädäntöä sovelletaan osittain työnantajaan itseensä. Näin tehdään myös täysin perheyryyksiksi luokitelluissa yritysissä esimerkiksi työvälineiden tai vaarallisten aineiden käytön osalta.

Voidaan siis sanoa, että Ruotsin työturvallisuus- ja työterveyslainsäädäntöä sovelletaan osittain itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

2. LAINSÄÄDÄNNÖN SOVELTAMINEN RAJOITTUU PERIAATTEESSA PERUSTAMISSOPIMUKSEN 137 A ARTIKLASSA TARKOITETTUIHIN TYÖNTEKIJÖIKSI LUOKITELTUIHIN HENKILÖIHIN

SUOMI: Työntekijöiden suojelua koskevaa Suomen lakia sovelletaan työntekijöiden sopimuksen perusteella ja korvausta vastaan suorittamaan työhön, joka tapahtuu työnantajan laskuun ja hänen valvonnassaan. Tätä lakia ei sovelleta itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

Työterveysmääräyksiä sovelletaan kuitenkin myös itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

SAKSA – ITÄVALTA: Työturvallisuus- ja työterveyslainsäädäntöä sovelletaan ainoastaan työntekijöihin. Lainsäädäntöä ei sovelleta itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

BELGIA: Lainsäädäntöä ei yleisesti ottaen sovelleta itsenäisiin ammatinharjoittajiin paitsi, jos he työskentelevät työmaalla tai työ suoritetaan alihankintana.

LUXEMBURG: Määräyksiä ei sovelleta itsenäisiin ammatinharjoittajiin paitsi, jos he työskentelevät työmaalla.

Sosiaalivakuutuslakia sovelletaan kuitenkin itsenäisiin ammatinharjoittajiin, jotka kuuluvat erityisesti teollisuuden tapaturmavakuutuksen piiriin. Heidän on näin ollen noudatettava tiukasti vakuutusyhtiönsä määräyksiä tapaturmien ehkäisemisestä.

ALANKOMAAT: *Arbowet*-lainsäädäntöä ei sovelleta itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

Joissakin olosuhteissa, esimerkiksi työmailla, itsenäisen ammatinharjoittajan on kuitenkin noudatettava lainsäädännön asiaankuuluvia määräyksiä muiden työntekijöiden suojelemiseksi. Näin esimerkiksi silloin, kun itsenäinen ammatinharjoittaja tulee yritykseen, jossa työskentelee palkattuja työntekijöitä.

KREIKKA: Työturvallisuus- ja työterveyslainsäädäntöä ei sovelleta itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

Selvät poikkeukset johtuvat suoraan yhteisön oikeudesta (työmaat, koordinointi).

ITALIA: Työturvallisuus- ja työterveyslainsäädäntöä ei sovelleta itsenäisiin ammatinharjoittajiin.

Joissakin olosuhteissa itsenäisten ammatinharjoittajien on kuitenkin noudatettava työturvallisuus- ja työterveyslainsäädäntöä. Näin tapahtuu erityisesti silloin, kun he suorittavat jonkin tehtävän yrityksessä, jossa on töissä palkattuja työntekijöitä. Itsenäiset ammatinharjoittajat joutuvat noudattamaan säädöksiä ainoastaan kyseisten palkattujen työntekijöiden suojelemiseksi.

ESPANJA: Itsenäiset ammatinharjoittajat on jätetty säästöjen soveltamisalan ulkopuolelle.

Heihin kuitenkin sovelletaan yhteistyötä ja koordinoitua sääntöjä silloin, kun he ovat läsnä sellaisella työpaikalla, jossa työntekijät tekevät työtään.

Myös työmaita koskevissa säädöksissä on itsenäisiin ammattiharjoittajiin sovellettavia sääntöjä.

RANSKA: Yleisesti ottaen säädöksiä ei sovelleta itsenäisiin ammattiharjoittajiin eikä työnantajiin itseensä (paitsi, jos he itse suorittavat jotakin toimintaa työmaalla).

Huom. On käynnistetty tutkimus säädösten soveltamisalan laajentamisesta ydinteollisuuden alalla työskenteleviin itsenäisiin ammattiharjoittajiin.

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

**työturvallisuus- ja työterveyslainsäädännön soveltamisesta itsenäisiin
ammattinharjoittajiin**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 308 artiklan,

ottaa huomioon komission suositusehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,¹¹

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,¹²

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komission tiedonannossa työturvallisuutta, työhygieniää ja työterveyttä koskevasta yhteisön ohjelmasta (1996–2000)¹³ kaavailtiin tutkittavaksi, onko tarpeen esittää neuvoston suositus muiden kuin palkattujen työntekijöiden työterveydestä ja työturvallisuudesta itsenäisten ammattinharjoittajien määrän jatkuvan kasvun vuoksi.
- (2) Euroopan parlamentti ehdotti työterveyden, työturvallisuuden ja työhygienian alalla harjoitettavan yhteisön toiminnan yleisiä puitteita (1994–2000) koskevassa päätöslauselmassaan,¹⁴ että puitteisiin sisällytetään sellaiset säädökset, joilla puitteidirektiivi ulotetaan koskemaan itsenäisiä ammattinharjoittajia. Päätöslauselmassaan¹⁵ ohjelman täytäntöönpanoa koskevasta väliraportista parlamentti kiinnitti uudelleen huomiota pääosin lainsäädännön antaman suojan ulkopuolella olevaan itsensä työllistävien ryhmään ja muistutti, että aliurakoinnin lisääntyminen on johtanut työtapaturmien lisääntymiseen.
- (3) Työmarkkinaosapuolet pitävät itsenäisten työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelua erityisen tärkeänä, ja lähes kaikki niistä kannattavat neuvoston suosituksen muodossa esitettäviä yhteisön toimia. Suosituksessa olisi korostettava aloja, joilla riskit ovat erityisen suuria, sekä etenkin riskien ehkäisyyn liittyviä tiedotus- ja valistustoimenpiteitä, asianmukaista koulutusta ja aiheellista terveydentilan seuranta.
- (4) Työterveyttä ja työturvallisuutta koskevat yhteisön direktiivit, esimerkiksi toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi

¹¹ EYVL C [...], [...], s. [...].

¹² EYVL C [...], [...], s. [...].

¹³ KOM(1995) 282 lopullinen, EYVL C 262, 7.10.1995.

¹⁴ EYVL C 205, 25.7.1994, s. 478.

¹⁵ Euroopan parlamentin päätöslauselma, 25.2.1999 (A4-0050/1999).

työssä 12. kesäkuuta 1989 annettu neuvoston puitedirektiivi 89/391/ETY,¹⁶ eivät pääsääntöisesti kata työntekijöitä, jotka harjoittavat ammatillista toimintaansa muuten kuin työsuhteessa työnantajaan tai yleisesti ottaen olematta muiden henkilöiden alaisuudessa. Tällaiset työntekijät eivät myöskään kuulu kaikissa jäsenvaltioissa työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön piiriin.

- (5) Itsenäisiin ammatinharjoittajiin kohdistuvat samat työterveys- ja työturvallisuusriskit kuin palkattuihin työntekijöihin.
- (6) Yhteisössä on myös erityisen riskialttiita aloja, joilla itsenäisten ammatinharjoittajien lukumäärä on erittäin suuri (maatalous, kalastus, rakennusala, liikenne).
- (7) Maatalouden työterveyttä ja -turvallisuutta koskevaa yleissopimusta¹⁷ seuraavassa kansainvälisen työtoimiston äskettäisessä suosituksessa todetaan, että jäsenvaltioiden olisi asteittain ulotettava palkatuille työntekijöille tarjottu suoja itsenäisiin maanviljelijöihin ottaen tarvittaessa huomioon itsenäisiä maanviljelijöitä edustavien järjestöjen näkemykset.
- (8) Työtapaturmat ja ammattitaudit, joille itsenäiset ammatinharjoittajat ovat erityisesti alttiina, aiheuttavat huomattavia sosiaalisia ja inhimillisiä kustannuksia.
- (9) Siksi on aiheellista ottaa itsenäisten ammatinharjoittajien ryhmä huomioon työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännössä.
- (10) Koska joissain jäsenvaltioissa itsenäiset ammatinharjoittajat kuuluvat jo työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön soveltamisalaan – ja siitä huolimatta, että kilpailun vääristymiä esiintyy erityisesti jäsenvaltioiden sisällä – samankaltaisten säännösten antaminen muissa jäsenvaltioissa auttaisi lieventämään kilpailun vääristymiä vähentämällä jäsenvaltioiden keskenään erilaisten työterveys- ja työturvallisuussääntöjen soveltamista.
- (11) Olisi myös lisättävä koulutuksen ja tiedotuksen tarjontaa itsenäisille ammatinharjoittajille, jotta voitaisiin parantaa sekä heidän että muiden samalla työpaikalla työskentelevien terveyttä ja turvallisuutta.
- (12) Tämän suosituksen työterveys- ja työturvallisuustavoitteet eivät rajoita kunkin jäsenvaltion mahdollisuutta vahvistaa konkreettisia menettelyitä lainsäädäntönsä soveltamiseksi itsenäisiin ammatinharjoittajiin.
- (13) Tällä suosituksella ei ole vaikutusta paremman suojan tarjoaviin jäsenvaltioiden nykyisiin tai tuleviin säännöksiin.
- (14) Nykyisessä tilanteessa jäsenvaltiot pystyvät parhaiten toteuttamaan asianmukaiset toimet, ja yhteisön on myös tuettava tämän suosituksen tavoitteiden toteuttamista.
- (15) Ennen ehdotuksen tekemistä kuultiin työmarkkinaosapuolia perustamissopimuksen 138 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti sekä työturvallisuuden, työhygienian ja työterveyshuollon neuvoa-antavaa komiteaa,

¹⁶ EYVL L183, 29.6.1989, s. 1.

¹⁷ Kansainvälinen työtoimisto, yleissopimus 184/2001, 21.6.2001.

SUOSITTELEE

JÄSENVALTIOILLE, ETTÄ NE

- 1) tunnustavat työtapaturmien ja työhön liittyvien riskien ehkäisytoimissaan itsenäisten ammatinharjoittajien oikeuden suojella terveyttään ja turvallisuuttaan yhdenvertaisesti palkattujen työntekijöiden kanssa sekä itsenäisille ammatinharjoittajille alalla kuuluvat velvollisuudet
- 2) huolehtivat tämän oikeuden ja näiden velvollisuuksien tunnustamisesta omassa oikeusjärjestyksessään säätämällä lainsäädäntönsä ja/tai kansallisten käytäntöjensä mukaisesti muun muassa itsenäisten ammatinharjoittajien sisällyttämisestä työterveys- ja työturvallisuuslainsäädäntönsä soveltamisalaan ja/tai heitä koskevien erityistoimenpiteiden hyväksymisestä
- 3) mukauttavat tarvittaessa asiaan liittyvän lainsäädäntönsä itsenäisten ammatinharjoittajien erityispiirteisiin
- 4) toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta varmistetaan, että itsenäiset ammatinharjoittajat voivat saada tarkoitukseen nimetyistä palveluista ja elimistä tarvittavat tiedot ja hyödylliset neuvot, jotka liittyvät ammatillisessa toiminnassa heidän terveyteensä ja turvallisuuteensa kohdistuvien riskien ehkäisemiseen; toimenpiteet on sovitettava itsenäisten ammatinharjoittajien erityistarpeisiin, ja niiden avulla itsenäisten ammatinharjoittajien on kyettävä hallitsemaan riskit, joille he joutuvat alttiiksi
- 5) toteuttavat tarvittavat toimenpiteet riittävän koulutuksen tarjoamiseksi itsenäisille ammatinharjoittajille, jotta he voisivat saavuttaa tarvittavan asiantuntemuksen työterveys- ja työturvallisuuskysymyksissä
- 6) huolehtivat siitä, ettei tietojen ja koulutuksen vaivattomasta saannista aiheudu itsenäisille ammatinharjoittajille sellaista taloudellista rasitetta, joka voisi vähentää niiden hyödyntämistä
- 7) toteuttavat tarvittavat toimenpiteet maidensa lainsäädännön ja/tai kansallisen käytännön mukaisesti, jotta varmistetaan itsenäisten ammatinharjoittajien terveydentilan riittävä seuranta työterveyteen ja työturvallisuuteen kohdistuvien riskien perusteella
- 8) ottavat huomioon muiden jäsenvaltioiden kokemukset laatiessaan asiaa koskevia säädöksiä
- 9) huolehtivat muun muassa asianmukaisen valvonnan ja seurannan avulla siitä, että näitä itsenäisten ammatinharjoittajien työterveys- ja työturvallisuussääntöjä sovelletaan tehokkaasti

- 10) tarkastelevat neljän vuoden kuluttua tämän suosituksen antamisesta suosituksen täytäntöönpanemiseksi toteutettujen toimenpiteiden tehokkuutta ja tiedottavat niistä komissiolle.

Tehty Brysselissä [...]

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja